

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ_ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

Ημερ/νία:
ΤΜΗΜΑ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821 ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ **ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΙΔΕΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ**

ΕΝΟΤΗΤΑ 5: Ο ελληνισμός από τα μέσα του 18^{ου} αι. έως τις αρχές του 19^{ου} αι. Οικονομικοί και κοινωνικοί μετασχηματισμοί

Συγκυρίες που εννόησαν τους Έλληνες πλοιοκτήτες:

- Η ρωσοτουρκική συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή (1774), που επέτρεπε την ελεύθερη κίνηση των πλοίων με ρωσική σημαία στα Στενά.
- Οι ναπολεόντειοι πόλεμοι (1797-1815), που είχαν ως συνέπεια την περιορισμένη παρουσία αγγλικών και γαλλικών πλοίων στη Μεσόγειο.

Αποτελέσματα της ευνοϊκής συγκυρίας για τους Έλληνες:

- Οι Έλληνες έλεγξαν σημαντικό μέρος του εμπορίου.
- Ελληνικές πόλεις αναπτύχθηκαν σε σημαντικά εμπορικά κέντρα (Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα, Χίος, Σμύρνη)
- Ενισχύθηκαν οι ελληνικές παροικίες. **Τι είναι;**

Η στάση της εκκλησίας απέναντι στην επανάσταση:

- Η ορθόδοξη εκκλησία εναντιωνόταν στις ιδέες του διαφωτισμού. ?!
- Ορισμένοι, όμως, κληρικοί υιοθέτησαν τις διαφωτιστικές αντιλήψεις.

Οι Φαναριώτες

- Ήταν Έλληνες από αρχοντικές οικογένειες που κατοικούσαν στο Φανάρι.
- Ήταν μορφωμένοι και καταλάμβαναν υψηλές θέσεις στην οθωμανική διοίκηση.
- Τον 18^ο αι. διορίζονταν ηγεμόνες στις αυτόνομες παραδουνάβιες ηγεμονίες.

Οι προεστοί

- Διοικούσαν τις ελληνορθόδοξες κοινότητες και συγκέντρωναν τους φόρους.
- Είχαν μεγάλη πολιτική επιρροή στους τοπικούς Τούρκους αξιωματούχους.

Οι έμποροι και οι караβοκώρηδες

- Βελτίωναν την οικονομική τους κατάσταση.
- Ενδιαφέρονταν για τη διάδοση των νεότερων ιδεών.

Οι κλέφτες

- Ήταν αγρότες που κατέφευγαν στα βουνά.
- Επιδίδονταν αδιακρίτως στη ληστεία.
- Οι αγροτικοί πληθυσμοί συχνά τους υποστήριζαν από θαυμασμό ή φόβο.
- Υμνήθηκαν στα δημοτικά τραγούδια ως πρότυπα ανυπότακτης στάσης.

Οι αρματολοί

- Ήταν ένοπλα σώματα οργανωμένα από την οθωμανική διοίκηση για την τήρηση της τάξης.

Οι αγρότες

- Ξεπερνούσαν το 80 % του πληθυσμού.
- Καλλιεργούσαν κρατικά ή ιδιωτικά κτήματα που ανήκαν σε Τούρκους.
- Η ζωή τους ήταν δύσκολη.

Οι απασχολούμενοι στο εμπόριο και τη ναυτιλία

- Αυξάνονταν με τη συνεχή ανάπτυξη της ναυτιλίας και του εμπορίου.

Κινήματα εναντίον της οθωμανικής κυριαρχίας

- Το 1770 οργανώθηκε με ρωσική υποκίνηση επανάσταση, τα λεγόμενα «ορλοφικά», στην Πελοπόννησο.
- Ο Λάμπρος Κατσώνης, απεσταλμένος και αυτός της Ρωσίας, προσπάθησε να οδηγήσει σε εξέγερση τους κατοίκους των νησιών του Αιγαίου.
- Οι Σουλιώτες συγκρούστηκαν με τον Αλή πασά των Ιωαννίνων από το 1789 έως το 1804.

Ο Νεοελληνικός Διαφωτισμός

Ορισμός του Νεοελληνικού Διαφωτισμού:

Ο νεοελληνικός διαφωτισμός ήταν ένα πνευματικό – ιδεολογικό κίνημα που επιδίωκε τη διάδοση των διαφωτιστικών ιδεών μεταξύ των Ελλήνων με σκοπό την ιδεολογική προετοιμασία για τον αγώνα της ελευθερίας. Το κίνημα διαμορφώθηκε στα μέσα του 18^{ου} αιώνα και αναπτύχθηκε αρχικά στις παροικίες και σε ορισμένα μεγάλα εμπορικά κέντρα του ελληνισμού (Σμύρνη, Γιάννενα, Χίος).

Κύριες ιδέες των Ελλήνων διαφωτιστών:

- Η λογική μπορεί όχι μόνο να εξήγηση ,αλλά και να αλλάξει τον κόσμο.
- Συνέδεσαν τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό με τον αγώνα για ελευθερία.
- Θεωρούσαν ότι η εκπαίδευση πρέπει να θεμελιωθεί στις φυσικές επιστήμες και να γίνεται στη λαϊκή γλώσσα.

Η αντίδραση των συντηρητικών λογίων στις ιδέες του διαφωτισμού:

- Απέρριπταν τις διαφωτιστικές ιδέες.
- Συνέδεαν την εκπαίδευση με τη θρησκευτική παράδοση και την αρχαϊζουσα γλώσσα.

Οι κυριότεροι εκπρόσωποι του νεοελληνικού διαφωτισμού:

Ο Ρήγας Φερραίος:

- Πρότεινε τη δημιουργία μιας Ελληνικής Δημοκρατίας που θα αντικαθιστούσε την οθωμανική αυτοκρατορία.
- Το έργο του *Νέα Πολιτική Διοίκηση* ήταν έντονα επηρεασμένο από τις ιδέες της γαλλικής επανάστασης και ειδικά από τη ριζοσπαστική της φάση.
- Πλήρωσε με τη ζωή του το όραμά του.

Ο Αδαμάντιος Κοραΐς:

- Θεωρούσε ότι οι Έλληνες, για να κερδίσουν την ελευθερία τους, θα έπρεπε πρώτα να μορφωθούν.
- Στη γλώσσα ακολούθησε τη λεγόμενη «μέση» οδό: μια ελληνική που δε θα ήταν ούτε αρχαϊζουσα ούτε δημοτική.

Άλλοι σημαντικοί διαφωτιστές ήταν: Ο *Ανώνυμος* συγγραφέας της Ελληνικής Νομαρχίας, ο *Ι. Μοισιόδακας*, ο *Δ. Καταρτζής*, ο *Κ. Κούμας* και ο *Θ. Καΐρης*.

ΧΡΩΜΑΤΙΣΤΕ ΤΟ Φ.Ε ΚΑΙ ΒΡΕΙΤΕ ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΟΥ ΝΑ ΝΤΥΝΟΥΝ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ

